

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยประสบความสำเร็จด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างน่าพอใจ ประเทศไทยกำลังจะเป็น "ประเทศอุตสาหกรรมใหม่" อีกประเทศหนึ่งในเอเชีย อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายและแนวทางที่วางอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อว่าจะสามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศอุตสาหกรรมนั่นเอง กระบวนการพัฒนามีเป้าหมายเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของประเทศไทยได้เปลี่ยนโฉมหน้าจากเศรษฐกิจที่เคยพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลักค่อยๆ เปลี่ยนเป็นเศรษฐกิจที่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมีบทบาทสนับสนุนมากขึ้น

แม้ว่าประเทศไทยจะประสบความสำเร็จด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งด้านเงินทุนและเทคโนโลยี และยังปรากฏปัญหาพื้นฐานหลายประการที่สมควรได้รับการแก้ไข กล่าวคือ การขาดดุลการค้าระหว่างประเทศ การกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคนจน คนว่างงาน ความไม่สมดุลย์ในการพัฒนาระหว่างภาคต่างๆ และระหว่างเมืองกับชนบท การอพยพจากชนบทสู่เมือง ความไม่เสมอภาคในสังคมประชาชนขาดสวัสดิการและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น สำหรับปัญหาที่สมควรได้รับการแก้ไขโดยเร็วเป็นปัญหาของประชาชนส่วนมากของประเทศคือคนยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวชนบทต้องประสบกับปัญหาหลัก "ความไม่รู้ ความยากจน และโรคภัยไข้เจ็บ"

รัฐบาลได้มุ่งพัฒนาชนบทนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 พ.ศ. 2505-2509 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับ

ที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 ถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา และสาธารณูปโภคต่างๆ เพิ่มจำนวนขึ้น ความเจริญทางวัตถุเริ่มปรากฏให้เห็นในจังหวัดต่างๆ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ยังต้องเผชิญปัญหาในการพัฒนาชนบท จึงต้องพยายามช่วยกันแสวงหาแนวทางในการพัฒนาชนบทในแบบต่างๆ โดยมุ่งหวังให้คนในสังคมชนบทสามารถพัฒนาตนเองให้หลุดพ้นจากภาวะความเสื่อมโทรมและความยากไร้ ประเทศจะพัฒนาได้ต้องอาศัยประชาชนที่มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง สภาพแวดล้อมปราศจากมลพิษ เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า "สุขภาพ" คือสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการที่มนุษย์จะพัฒนาตนเอง ครอบครัวและชุมชน เมื่อประชากรในชุมชนใดมีสุขภาพดี ชุมชนนั้นก็จะมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ อีกทั้งฐานะทางเศรษฐกิจก็จะดีตามไปด้วย เนื่องจากบุคคลมีกำลังผลิตสูง รวมถึงการปกครองและการพัฒนาชุมชนก็จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะประชาชนมีความสมบูรณ์ของร่างกาย สมองและจิตใจ เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว จึงสามารถรับการศึกษาเพื่อนำไปพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างเต็มที่ต่อไป

ดังนั้น ปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านกำลังคนในเชิงเศรษฐกิจอย่างยิ่ง รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญ และได้พยายามพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2502 ซึ่งมีบทบัญญัติตอนหนึ่งว่า "...การพัฒนาเศรษฐกิจนั้น หมายถึงการที่จะต้องให้สุขภาพอนามัยของประชาชนดีขึ้นด้วย" (นิพนธ์ สุวัฒนา 2517 : 114)

การพัฒนาคุณภาพประชาชนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปัจจุบันโดยมุ่งหวังว่าถ้าประชาชนมีคุณภาพแล้ว ก็จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ แต่อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพประชาชน คือสุขภาพอนามัยของประชาชนเองโดยเฉพาะประชาชนในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องสุขภาพอนามัย ความบกพร่องทางโภชนาการ และสาเหตุอื่นๆ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง จากสถิติสาธารณสุขโดยพิจารณาจากเครื่อง

ชีวิตสภาวะสาธารณสุขปรากฏว่า อัตราตายโดยส่วนรวมด้วยโรคต่างๆ ของประชาชนมีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อวิเคราะห์จากอัตราผู้ป่วยด้วยโรคต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดระดับสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยตรง ยังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศป่วยเป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ในอัตราสูง

สาเหตุที่ประชาชนป่วยเป็นโรคที่ป้องกันได้ในอัตราสูงนั้นมีหลายประการ สาเหตุหนึ่งก็คือ ขาดการศึกษาหรือขาดความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย จึงเป็นส่วนสำคัญมากที่จะช่วยให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดี มีพลังในการประกอบอาชีพ และยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น นโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุขในปัจจุบัน คือมุ่งที่จะขยายบริการสาธารณสุขในด้านต่างๆ ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการรักษาพยาบาลให้เข้าสู่ประชาชนในชนบทมากยิ่งขึ้น แต่นโยบายดังกล่าวจะสำเร็จ ล่วงไปได้ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบุคลากรสาธารณสุขและกำลังงบประมาณ แม้ว่ารัฐบาลจะได้เร่งระดมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนอย่างเต็มที่ แต่การบริการสาธารณสุขเหล่านั้นก็ยังไม่ทั่วถึงประชาชนส่วนใหญ่ซึ่งอยู่ในชนบท สถานบริการสาธารณสุขต่างๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย สำนักงานผดุงครรภ์ ฯลฯ สามารถให้บริการแก่ประชาชนครอบคลุมเพียงร้อยละ 25 - 30 เท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกับสถานบริการสาธารณสุข เช่น ในเขตเมืองหรือตำบลใกล้เคียง อีกทั้งปัญหาการกระจายบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขยังอยู่ในสภาพที่ไม่สมดุลย์กันอีกด้วย กล่าวคือ แพทย์และบุคลากรสาธารณสุขส่วนใหญ่ประจำอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือตมเมืองใหญ่มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ประจำอยู่ในชนบท นอกจากนี้สถานบริการสาธารณสุขที่มีอยู่นั้นประชาชนก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์เท่าที่ควร ทั้งทางด้าน การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย และการใช้ประโยชน์จากสถานบริการสาธารณสุข

ของรัฐที่มีอยู่ ดังนั้น แม้ว่ารัฐจะพยายามสร้างสถานบริการสาธารณสุข พัฒนาบุคลากรสาธารณสุขและเทคโนโลยีทางการแพทย์และการจัดการบริการให้มีประสิทธิภาพเพียงใดก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศกว่าร้อยละ 80 ในชนบท ก็ยังคงไม่มีโอกาสได้รับบริการทางด้านสาธารณสุขเท่าที่ควรอยู่นั่นเอง

เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาสาธารณสุข อยู่ที่ความพยายามที่จะทำให้ประชาชนบรรลุถึงความเป็นผู้มีสุขภาพอนามัยดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นเป้าหมายของงานสาธารณสุขตามค่านิยมขององค์การอนามัยโลก แม้ว่าเป้าหมายทางสังคมเกี่ยวกับการแพทย์และสาธารณสุขจะมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยขึ้นอยู่กับระบบการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นๆ แต่แนวทางที่ตรงกันประการหนึ่งก็คือ ความต้องการที่จะสร้างไว้หรือคืนสู่ความมีสุขภาพอนามัยที่ดี ตลอดจนการป้องกันสภาพความเจ็บป่วยให้ลดน้อยลงที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขของรัฐในปัจจุบัน คือการให้บริการที่ครอบคลุมประชาชนอย่างทั่วถึง และประการสำคัญต้องให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนด้วย ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับความต้องการ และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในสภาพของประเทศไทย ซึ่งอยู่ในภาวะของความจำกัดในด้านทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ ทั้งในแง่งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ กำลังคน และการจัดการ จึงเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างมากในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นรัฐจะต้องจัดบริการสาธารณสุขให้ครอบคลุม การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพ และให้ประชาชนร่วมมือในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของตนเอง ครอบครัวและชุมชน การจะให้ประชาชนได้รับข่าวสารและความรู้ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต และสนับสนุนการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องใช้การสื่อสาร

ในการสื่อสารนั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องอาศัยสื่อหลายประเภท เพื่อให้ งานพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ประสบผลสำเร็จ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ พิมพ์ โปสเตอร์ แผ่นพับ จดหมายข่าว สไลด์ ภาพยนตร์ ตลอดจนวีดิโอเทป เป็นต้น แต่การใช้สื่อประเภทต่างๆ ดังกล่าวมีขีดจำกัดในตัวของมันเอง อาทิเช่น ในด้านงบประมาณในการจัดทำ คุณภาพของสื่อและความนิยมของผู้รับสาร เป็นต้น สื่ออีกชนิดหนึ่งมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในท้องถิ่นชนบท คือ สื่อพื้นบ้าน เช่น หุ่นกระบอก นักเล่านิทาน ลิเก งิ้ว เพลงซอ หมอลำ หนังตะลุง มโนราห์ เป็นต้น ซึ่งมีผลทางจิตใจ ใกล้ชิดประชาชน ปรึบการแสดงได้หลายรูปแบบปรับให้เข้ากับเนื้อหาใหม่ๆ ได้เสมอ รวมทั้งเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลทุกเพศ ทุกวัยในแต่ละท้องถิ่น ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงเริ่มมีความสนใจนำสื่อดั้งเดิมที่มี อยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นชนบท ที่เรียกว่า "สื่อพื้นบ้าน" ซึ่งเป็นสื่อที่เหมาะสม นำมาใช้ในการพัฒนาชนบท สื่อพื้นบ้านเป็นสื่ออีกชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการ เผยแพร่ข่าวสาร การให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ประชาชนในชนบทได้เป็นอย่างดี สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่เหมาะสมนำมาใช้ในการพัฒนาชนบทดังกล่าว ของ จุมพล รอดคำดี (2527 : 1) กล่าวถึงสื่อพื้นบ้านว่า "สื่อพื้นบ้านเป็น สื่อที่นิยมของประชาชนได้ดีกว่าสื่อสมัยใหม่และมีราคาถูกในแง่ต้นทุนการผลิต เนื่องจากเป็นสื่อที่มีอยู่แล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในด้านบันเทิง ดังนั้นการสอดแทรก เนื้อหาในงานพัฒนา ถ้าหากทำได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้ในแผนพัฒนามากที่สุด" สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2527 : 18) ได้กล่าวถึงข้อดี ของสื่อพื้นบ้านว่า "สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมจากคนหมู่มากและสามารถ แสดงได้บ่อยๆ เปิดโอกาสให้คนดูมีส่วนร่วมได้มาก ตลอดจนสามารถเปิดโอกาส ให้สอดแทรกข่าวสารตามที่ต้องการได้" นอกจากนี้ Shyam Parmar (อ้างถึง ในจุมพล รอดคำดี และคณะ 2527 : 3) กล่าวถึงข้อดีของสื่อพื้นบ้านว่า

1. สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่ใกล้ชิดกับมวลชนทั้งประเทศและแสดงออกทาง อารมณ์มากกว่าการให้เหตุผลในเชิงวิชาการ

2. สื่อพื้นบ้านสามารถดัดแปลงการแสดงได้หลายรูปแบบ เพื่อสนองความต้องการในด้านการสื่อสารมวลชนทุกหมู่เหล่า
3. สื่อพื้นบ้านเป็นของท้องถิ่นและมีชีวิต สามารถสร้างความสามัคคีในกลุ่มคนฟังหรือคนดูได้ดีกว่าสื่อมวลชนสมัยใหม่
4. สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่หาง่ายสำหรับชาวบ้าน
5. สื่อพื้นบ้านสามารถปรับตัวเข้ากับเนื้อหาใหม่ๆ ได้เสมอ
6. สื่อพื้นบ้านเป็นสิ่งที่ชื่นชอบแก่ทุกเพศทุกวัย
7. สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่มีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนสมัยใหม่

ดังนั้นคงพอสรุปได้ว่า สื่อพื้นบ้านเป็นสื่ออีกชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการเผยแพร่ข่าวสาร การให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ประชาชนในชนบทได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสื่อพื้นบ้านชนิดหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจและความนิยมจากประชาชนท้องถิ่นภาคใต้เป็นอย่างมาก ถึงกับนำสื่อพื้นบ้านชนิดนี้ออกอากาศ ทั้งทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์อยู่เป็นประจำมาจนกระทั่งทุกวันนี้ นั่นก็คือ "สื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุง" ซึ่งเป็นสื่อพื้นบ้านที่เก่าแก่และได้รับความนิยมในหมู่ประชาชนท้องถิ่นภาคใต้สืบมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน หนังตะลุง เป็นศิลปะการแสดงซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาคใต้เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นสัญลักษณ์เด่นของวัฒนธรรมไทยภาคใต้อย่างหนึ่ง หนังตะลุงเป็นการละเล่นที่ให้ความบันเทิงแก่คนไทยมาแต่โบราณและนิยมเล่นกันมากในจังหวัดทางภาคใต้จนเรียกได้ว่า เป็นมรดกของปักษ์ใต้ที่มีอิทธิพลผูกพันกับชีวิต และขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้คนชาวบ้านชาวเมืองอยู่มาก นอกจากหนังตะลุงจะให้ความบันเทิงแล้ว บทพากษ์ บทเจรจาของหนังตะลุงยังสะท้อนให้เห็นค่านิยมและทัศนคติของชาวบ้านที่แฝงอยู่ในเรื่อง อีกทั้งหนังตะลุงยังเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทยอย่างหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีอายุยืนยาวมาหลายสิบปีแล้ว และแม้ในปัจจุบันนี้ก็ยังมีอิทธิพลต่อจิตใจของชาวใต้อยู่มาก (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ 2521 : 179)

หนังสือจัดได้ว่า เป็นสื่อพื้นบ้านที่มีอิทธิพลที่สุดในภาคใต้ โดยเฉพาะ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ สงขลา และสตูล ส่วนในจังหวัดอื่นๆ นั้น หนังสือจะมีอิทธิพลในบางสถานที่และกับบุคคลบางกลุ่ม คือ สถานที่ใดที่มีคนช่างพูด ช่างวิจารณ์ เป็นผู้นำคนอื่นๆ สถานที่เหล่านั้นจะได้รับอิทธิพลจากหนังสือมาก ประชาชนในภาคใต้มีความเชื่อถือและชื่นชอบหนังสือมากกว่าสื่ออื่นๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ประชาชนยอมรับว่านายหนังสือเป็นทั้งนักปราชญ์ นักการเมือง นักศาสนา และนักการศึกษาของท้องถิ่นอีกด้วย โดยที่ในปัจจุบันนี้หนังสือเกือบทุกคณะจะพยายามแสดงหนังสือให้เป็นศิลปะที่สะท้อนปัญหาของท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประชาชนไม่นิยมเรื่องคิดๆ ฝันๆ อย่างสมัยก่อน (บุญธรรม เทอดเกียรติชาติ 2522 : 13)

ปัจจุบันหนังสือยังคงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางจนถึงทุกวันนี้ จะเห็นได้ว่า เมื่อมีงานต่างๆ ถ้าไม่สามารถจะหาหนังสือมาแสดงได้ ก็จะใช้การบันทึกเสียงของหนังสือมาใช้แทน ในกรณีเช่นนี้ จึงนับว่าหนังสือมีอิทธิพลต่อชาวภาคใต้อย่างมาก อีกประการหนึ่ง ในการดูหนังสือนอกจากประชาชนจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ประชาชนจะได้รับแง่คิดความรู้ในด้านต่างๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง จึงนับว่าหนังสือเป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่มีบทบาทต่อการปลูกฝังและส่งเสริมค่านิยมแก่ประชาชนภาคใต้ได้ (สมหวัง คงประยูร 2522 : 26)

ชื่อของหนังสือมักจะได้อินควบคู่กับมโนราห์และเพลงบอกเสมอ สำหรับในปัจจุบันนี้เกือบกล่าวได้ว่า ศิลปะการแสดงของชาวภาคใต้อย่างแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในหมู่ชาวบ้านชาวเมืองภาคใต้แทบทุกจังหวัดก็คือหนังสือเอง จังหวัดในภาคใต้โดยเฉพาะนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ตรัง พัทลุง และชุมพร ยังคงพบเห็นค่อนข้างสูง การแสดงชนิดนี้ผูกพันอยู่กับชีวิตของชาวบ้านอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือเมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด ก็มักจะมีหนังสือมาแสดงอยู่ด้วยเสมอ งานหรือ

กิจกรรมใดๆ ที่ไม่มีหนังตะลุงแสดงมักจะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากชาวบ้านว่างานนั้นจัดคร่ำครวญ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ เป็นสิ่งชี้ให้เห็นอนาคตของหนังตะลุงได้อย่างแจ่มชัดว่า หนังตะลุงยังคงได้รับความนิยมชมชอบจากชาวบ้านอยู่อย่างกว้างขวางไม่แพ้ยุคสมัยที่ผ่านมา (ชวน เพชรแก้ว 2529 : 5)

โดยสรุปรวมแล้วจะเห็นได้ว่าหนังตะลุงเป็นการละเล่นพื้นเมืองที่ได้รับความนิยมสูงสุดในภาคใต้และเหมาะที่จะใช้ เป็นสื่อในการพัฒนาคุณภาพประชากรในท้องถิ่น หากรัฐบาลจะนำหนังตะลุงมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากกว่านี้ก็ย่อมทำได้ง่ายและได้ผลอย่างแน่นอน ปัจจุบันรูปแบบการแสดงของหนังตะลุงเปลี่ยนแปลงไปมาก กล่าวคือมีรายการวิทยุที่ถ่ายทอดการแสดงของหนังตะลุง และสถานีโทรทัศน์บางสถานี ก็จัดให้มีรายการแสดงหนังตะลุงเป็นประจำทุกสัปดาห์ รายการที่จัดขึ้นเหล่านี้ได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นจำนวนมาก และรายการหนังตะลุงที่ส่งผ่านวิทยุหรือโทรทัศน์ก็ได้รับความนิยมจากประชาชนแตกต่างกันไปตามคณะหนังตะลุง

ในปัจจุบันนี้ได้มีหน่วยงานบางแห่ง เท่านั้นที่นำสื่อประเภทนี้ไปใช้เผยแพร่ข่าวสารทางด้านการพัฒนา ส่วนใหญ่จะนำไปใช้เพื่อการบันเทิงและความสนุกสนานเท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ายังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาย่างจริงจังว่าสามารถนำสื่อพื้นบ้านประเภทนี้ไปเผยแพร่ข่าวสารทางด้านการพัฒนาได้ดีมากนักน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจและใคร่ศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อจะได้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมภาคใต้ให้หันมาสนใจใช้สื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุงให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางด้านประชากรและพฤติกรรมการรับข่าวสารจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูลของประชาชนผู้มีภูมิหลังต่างกันทางด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชนที่เพศต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูลแตกต่างกัน
2. ประชาชนที่อายุต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูลแตกต่างกัน
3. ประชาชนที่ระดับการศึกษาต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูลแตกต่างกัน
4. ประชาชนที่อาชีพต่างกันยอมรับข่าวสารทางด้านสาธารณสุขจากสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตระกูลแตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ข่าวสารทางด้านสาธารณสุข หมายถึง ข่าวสารที่มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการป้องกันโรค การทำให้อายุยืนยาว การปรับปรุงสุขภาพของมนุษย์ และพัฒนาการด้านสุขอนามัยต่างๆ

สื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุง หมายถึง ศิลปะการแสดงซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในภาคใต้ เกือบจะเรียกได้ว่า เป็นสัญลักษณ์เด่นของวัฒนธรรมไทยภาคใต้ อย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลผูกพันกับชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้คนชาวบ้านอยู่มาก นอกจากหนังตะลุงจะให้ความบันเทิงแล้ว บทพากษ์ บทเจรจาของหนังตะลุง ยังสะท้อนให้เห็นค่านิยม และทัศนคติของชาวบ้านที่แฝงอยู่ในเรื่องที่แสดง

การรับข่าวสาร หมายถึง การดูหรือฟังสื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุง จากวิทยุ โทรทัศน์ หรือคณะหนังตะลุง เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เคยดูหรือฟังมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ครั้ง และดูหรือฟังครั้งสุดท้ายก่อนการสัมภาษณ์ไม่เกิน 3 เดือน

ประชาชน ในถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาคั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์
2. การดูหรือฟังสื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุง อาจะฟังจากวิทยุ หรืออาจะดูโทรทัศน์หรือจากการแสดงบนเวที เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสามประเภทก็ได้ ต้องได้รับฟังครั้งสุดท้ายก่อนการสัมภาษณ์ไม่เกิน 3 เดือน
3. การศึกษาคั้งนี้มุ่งศึกษาเชิงสำรวจถึงการใช้สื่อพื้นบ้านประเภทหนังตะลุง ในการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบงานในด้านการพัฒนาจะนำสื่อพื้นบ้านประเภทหนึ่งตะลุงไปใช้เพื่อการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการละเล่นสื่อพื้นบ้านในท้องถิ่นภาคใต้ให้คงอยู่สืบไป ตลอดจนเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ
3. เพื่อเป็นการเสนอแนวทางการเกี่ยวข้องระหว่างการใช้สื่อพื้นบ้านกับงานทางด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย